

RP 201/2014 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner ändras så att rehabiliteringspenning kan betalas som partiell rehabiliteringspenning till rehabiliteringsklienter som arbetar deltid under rehabiliteringsdagen. Avsikten är att sporra rehabiliteringsklienter att arbeta deltid under rehabiliteringen. Man vill främja möjligheterna att samordna arbete och rehabilitering genom att möjliggöra betalning av rehabiliteringspenning för rehabilitering som varar minst fyra timmar inklusive resor. Beroende på hur lång frånvaron från arbetet är under

rehabiliteringen beviljas rehabiliteringsklienten antingen full rehabiliteringspenning eller partiell rehabiliteringspenning. En rehabiliteringsklient som arbetar deltid under rehabiliteringsdagen får partiell rehabiliteringspenning och penningens belopp är hälften av beloppet av den rehabiliteringspenning som klienten hade fått om han eller hon hade varit förhindrad att arbeta på heltid den dagen.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2015 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagen avses träda i kraft den 1 oktober 2015.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÅN MOTIVERING.....	3
1 NULÄGE OCH BEDÖMNING AV NULÄGET	3
2 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	5
3 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	8
3.1 Ekonomiska konsekvenser	8
3.2 Samhälleliga konsekvenser.....	9
4 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN.....	9
5 SAMBAND MED ANDRA PROPOSITIONER	9
DETALJMOTIVERING	10
1 LAGFÖRSLAG.....	10
2 IKRAFTTRÄDANDE.....	13
LAGFÖRSLAG.....	14
Lag om ändring av lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner.....	14
BILAGA.....	17
PARALLELLTEXT.....	17
Lag om ändring av lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner.....	17

ALLMÄN MOTIVERING

1 Nuläge och bedömning av nuläget

Folkpensionsanstalten har en lagstadgad skyldighet att ordna och ersätta yrkesinriktad rehabilitering för funktionshindrade, medicinsk rehabilitering för svårt funktionshindrade och rehabiliterande psykoterapi. Dessutom ska Folkpensionsanstalten ordna och ersätta sådan medicinsk eller yrkesinriktad rehabilitering enligt prövning som genomförs inom ramen för det penningbelopp som riksdagen årligen beviljar och planen för användning av det. Folkpensionsanstaltens rehabilitering ordnas om en person inte har rätt till rehabilitering med stöd av de övriga lagar som nämns i lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005, nedan rehabiliteringslagen) eller om rehabiliteringen inte har ordnats med stöd av dem. Den yrkesinriktade rehabilitering som Folkpensionsanstalten ordnar inbegriper bl.a. rehabiliteringsundersökningar, arbets- och utbildningsförsök, arbetsträning, träning som syftar till att bevara och förbättra arbetsförmågan samt utbildning. För en svårt funktionshindrad försäkrad ska det ordnas intensiva och individuellt planerade rehabiliteringsperioder inom den öppna vården och på anstalter, om de inte är i omedelbar anslutning till sjukvård och om de behövs för att trygga eller förbättra rehabiliteringsklientens arbets- eller funktionsförmåga. Som rehabilitering enligt prövning ordnar Folkpensionsanstalten bl.a. individuella rehabiliteringsperioder, för vissa sjukdomsgrupper avsedda kurser i rehabilitering och anpassningsträning eller neuropsykologisk rehabilitering. En del av medlen för rehabilitering enligt prövning reserveras årligen för forsknings- och utvecklingsverksamhet som avser rehabilitering, och tyngdpunkterna för denna fastställs årligen i en treårsplan. Av medlen för rehabilitering enligt prövning finansieras i viss mån åtgärder inom den yrkesinriktade rehabiliteringen, när villkoren för beviljande av yrkesinriktad re-

habilitering inte uppfylls. Även i sådana fall ska målet med rehabiliteringen vara att klienten kan återgå till eller stanna kvar i arbetslivet. Folkpensionsanstalten ordnar ändamålsenlig rehabiliterande psykoterapi i syfte att stödja eller förbättra arbets- eller studieförmågan, om en mental störning som sköts på ett behörigt sätt hotar den försäkrades arbets- eller studieförmåga.

För att säkerställa rehabiliteringsklientens försörjning kan det under rehabiliteringstiden betalas ut en rehabiliteringspenning, om syftet med rehabiliteringen är att göra det möjligt för rehabiliteringsklienten att hålla sig kvar i eller återvända till arbetslivet eller att placera honom eller henne i arbetslivet. Rehabiliteringspenning kan betalas ut till personer som deltar i Folkpensionsanstaltens rehabilitering, men också till personer som får rehabilitering med stöd av lagen om företagshälsovård (1383/2001), hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010) eller lagen om missbrukarvård (41/1986). Dessutom kan rehabiliteringspenning betalas ut för anpassningsträning som ordnas med stöd av lagen om service och stöd på grund av handikapp (380/1987) eller som finansieras av Penningautomatföreningen, samt på motsvarande sätt som för rehabiliteringsklienten själv även till en anhörig eller en annan närstående person till rehabiliteringsklienten som deltar familjerehabilitering enligt barnskyddslagen (417/2007), lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda (519/1977) eller lagen om missbrukarvård. Rehabiliteringspenning kan också beviljas för sådan läroavtalsutbildning enligt lagen om yrkesutbildning (630/1998) eller lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning (631/1998) som ordnas såsom rehabilitering samt för 16—19-åriga funktionshindrade såsom rehabiliteringspenning för unga.

Enligt rehabiliteringslagen betalas rehabiliteringspenning till en 16—67-årig försäkrad som är bosatt i Finland för den tid då han eller hon på grund av rehabiliteringen är förhindrad att arbeta för egen eller någon an-

nans räkning. Som arbete för egen räkning betraktas arbete som rehabiliteringsklienten utför i eget eller en familjemedlems företag, affär eller yrke eller inom lant- eller skogsbruk, i eget eller någon annans hushåll och självständigt vetenskapligt eller konstnärligt arbete samt läroanstalts- eller yrkeskursstudier på heltid som inte tillhandahålls som rehabilitering. Också pensionstagare kan ha rätt till rehabiliteringspenning, dock inte personer som får ålderspension eller förtida ålderspension enligt folkpensionslagen (568/2007) eller arbetspensionslagarna eller lagen om garantipension (703/2010). En person som får full ersättning för inkomstbortfall enligt lagarna om obligatorisk olycksfallsförsäkring eller trafikförsäkring, enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst (404/1948) eller enligt lagen om olycksfall i militärtjänst (1211/1990) har inte rätt till rehabiliteringspenning som beviljas av Folkpensionsanstalten.

Efter den lagstadgade karenstiden betalas rehabiliteringspenning för varje vardag som klienten har deltagit i rehabilitering, då rehabiliteringen inklusive resor förutsätter minst sex timmars frånvaro från arbetet eller då rehabiliteringen annars de facto hindrar klienten från att arbeta och få utkomst för den dagen. Karenstiden omfattar i regel den dag då rehabiliteringen börjar och de nio därpå följande vardagarna. Som vardagar räknas i regel dagarna från måndag till lördag i en kalendervecka.

Rehabiliteringspenning betalas utan karenstid, om rehabiliteringsklienten omedelbart före rehabiliteringspenningen har fått sjukdagpenning, arbetslöshetsförmån eller utbildningsstöd. Någon karenstid iakttas inte heller i det fall att rehabiliteringspenning beviljas en förälder som deltar i rehabiliteringen av sitt barn. Karenstiden är den dag då rehabiliteringen börjar, när det t.ex. är fråga om utredning av behovet av eller möjligheterna till rehabilitering, anpassningsträning eller familjerehabilitering som pågår högst 12 vardagar eller individuell rehabilitering som pågår högst 18 vardagar. En karenstid på en dag tillämpas också när rehabilitering inleds på nytt inom en månad efter den senaste rehabiliteringsperioden. Karenstiden för rehabiliteringspenning till pensionstagare är 30

dagar från rehabiliteringens början, alla kalenderdagar inräknade.

För erhållande av Folkpensionsanstaltens rehabiliteringspenning förutsätts det att ett rehabiliteringsbeslut har fattats gällande rehabiliteringsklienten om rehabilitering enligt 18 och 19 § i rehabiliteringslagen. Utan rehabiliteringsbeslut kan rehabiliteringspenning betalas till 16—19-åringar med nedsatt funktionsförmåga i syfte att säkerställa yrkesinriktad rehabilitering och främja möjligheterna att få arbete. Denna s.k. rehabiliteringspenning för unga är primär i förhållande till sjukpension. En förutsättning är att sakkunnigmyndigheterna i den ungas hemkommun i samarbete med den unga med nedsatt funktionsförmåga och hans eller hennes vårdnadshavare har upprättat en personlig studie- och rehabiliteringsplan, vars syfte är att säkerställa yrkesinriktad rehabilitering och främja möjligheterna att få arbete. Rehabiliteringspenning kan också beviljas en person med nedsatt funktionsförmåga för sådan läroavtalsutbildning enligt lagen om yrkesutbildning eller lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning som ordnas såsom rehabilitering. Då görs det inget separat rehabiliteringsbeslut om utbildningen.

Folkpensionsanstaltens rehabiliteringspenning är vanligen lika stor som dagpenningen enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004). För yrkesinriktad rehabilitering är rehabiliteringspenningen större än sjukdagpenningen, 75 procent av den arbetsinkomst som ligger till grund för sjukdagpenningen. Rehabiliteringspenningen är ändå alltid minst lika stor som den minsta sjukdagpenningen. Rehabiliteringspenningen till pensionstagare är 10 procent av summan av de månatliga pensionerna och den betalas utöver pensionerna.

Folkpensionsanstalten kan i praktiken betala rehabiliteringspenning endast för heltidsrehabilitering. Villkoren för beviljande av förmånen har länge varit oförändrade i rehabiliteringslagen. Under de senaste åren har rehabiliteringen ändå utvecklats på ett klientorienterat sätt i en öppnare och lättare riktning, där ett verksamhetsätt som stöder rehabiliteringsklientens aktivitet och deltagande betonas. Dessutom har rehabiliteringsåtgärderna kommit närmare rehabiliteringsklientens arbete och livsmiljö. Enligt arbetspen-

sionslagarna är det möjligt att vid sidan av rehabiliteringspenning även bevilja partiell rehabiliteringspenning. I den rehabilitering som ordnas av Folkpensionsanstalten finns det redan för närvarande möjlighet till kortare besök än heldagsrehabilitering, men rehabiliteringslagen möjliggör inte tryggande av försörjningen med rehabiliteringspenning för kortare rehabilitering. Detta är problematiskt med tanke på rehabiliteringens sporrande effekt och rehabiliteringsklientens försörjning.

2 Målsättning och de viktigaste förslagen

I denna proposition föreslås det att rehabiliteringspenningen kan betalas som partiell rehabiliteringspenning, om rehabiliteringsklienten arbetar deltid under rehabiliteringsdagen. Det föreslås också att den dagliga minimilängden för rehabilitering som berättigar till rehabiliteringspenning ändras. Med de föreslagna ändringarna strävar man efter att främja möjligheten att kombinera arbete och rehabilitering samt att utveckla rehabiliteringens innehåll i en öppnare och mer klientorienterad riktning.

Rätt till full rehabiliteringspenning har även i framtiden en rehabiliteringsklient som på grund av rehabiliteringen är helt och hållet förhindrad att arbeta under rehabiliteringsdagen. Om deltagandet i rehabilitering inte hindrar rehabiliteringsklienten från att arbeta helt och hållet, kan han eller hon arbeta deltid och beviljas rehabiliteringspenningen som partiell rehabiliteringspenning. Rätt till rehabiliteringspenning som betalas som partiell rehabiliteringspenning har rehabiliteringsklienter som deltar i arbetslivsinriktad rehabilitering och som på grund av rehabiliteringen är delvis förhindrade att arbeta som löntagare eller företagare under rehabiliteringsdagen.

Enligt förslaget betalas partiell rehabiliteringspenning för sådana rehabiliteringsdagar under vilka rehabiliteringsklienten de facto arbetar högst 60 procent av sin normala arbetstid och således går miste om minst 40 procent av sin dagliga arbetsinsats. Den partiella rehabiliteringspenningens belopp uppgår till hälften av beloppet av den rehabiliteringspenning som den försäkrade hade varit berättigad till om han eller hon hade varit

helt och hållet förhindrad att arbeta under rehabiliteringsdagen. I övrigt tillämpas samma bestämmelser på den partiella rehabiliteringspenningen som på den fulla rehabiliteringspenningen.

Betalningen av rehabiliteringspenningen till fullt belopp eller som partiell rehabiliteringspenning beror således på hur mycket rehabiliteringsklienten har hunnit arbeta under rehabiliteringsdagen. En rehabiliteringsklient som utöver rehabiliteringen inte hinner arbeta alls i lönearbete eller företagsverksamhet, ska få full rehabiliteringspenning. Full rehabiliteringspenning betalas således för rehabiliteringsklienter som strävar efter att komma ut i arbetslivet och som inte står i ett anställningsförhållande eller bedriver företagsverksamhet. Full rehabiliteringspenning får också en rehabiliteringsklient som arbetar som löntagare eller bedriver företagsverksamhet och som på grund av rehabiliteringen är förhindrad att arbeta under rehabiliteringsdagen. Rehabiliteringspenningen betalas som partiell rehabiliteringspenning till rehabiliteringsklienter som under rehabiliteringsdagen arbetar deltid som löntagare eller företagare. Rätt till partiell rehabiliteringspenning har en rehabiliteringsklient som arbetar deltid, dock inte mer än 60 procent av den normala dagliga arbetstiden.

Syftet med rehabiliteringspenningen är att ersätta klienten för de inkomstbortfall och förlorade arbetsinsatser som deltagandet i rehabiliteringen orsakar. Det är inte heller ändamålsenligt att med sådan rehabiliteringspenning som betalas som partiell rehabiliteringspenning ersätta mer än det faktiska inkomstbortfallet eller de faktiska förlorade arbetsinsatserna. Eftersom den partiella rehabiliteringspenningens belopp i normala fall är ca 30—40 procent av rehabiliteringsklientens inkomst per dag, bör också den dagliga arbetstiden minska med minst 40 procent för att partiell rehabiliteringspenning ska kunna beviljas. Avsikten är att en rehabiliteringsklient i anställningsförhållande minskar sin dagliga arbetstid med minst 40 procent och en företagare minskar den med minst 40 procent. För att rehabiliteringen ska lyckas är det också viktigt att rehabiliteringsklienten inte använder all sin energi på arbetet, utan att

han eller hon får en tillräcklig möjlighet till vila.

Den partiella rehabiliteringspenningen tillsammans med lönen enligt arbetsinsats ger rehabiliteringsklienten ungefär samma försörjning som den fulla rehabiliteringspenningen när arbetsinsatsen är omkring 40 procent av den normala arbetstiden per dag. När rehabiliteringsklientens arbetsinsats uppgår till den maximala insats som berättigar till partiell rehabiliteringspenning, dvs. 60 procent av den normala arbetstiden per dag, uppgår det sammanlagda beloppet av den partiella rehabiliteringspenningen tillsammans med lönen enligt arbetsinsats till ungefär detsamma som en normal dagslön. Om den anställda däremot får full lön då han eller hon arbetar ca 40 procent av den normala arbetstiden per dag, får arbetsgivaren utöver arbetsinsatsen som partiell rehabiliteringspenning en kompensation på 30—40 procent av den lön som arbetsgivaren betalat för den anställdas frånvarotid. Det sammanlagda beloppet av arbetsinsatsen och den partiella rehabiliteringspenningen motsvarar ungefär den fulla rehabiliteringspenning som arbetsgivaren hade fått för att betala full lön för den anställdas heldagsfrånvaro från arbetet. Då rehabiliteringsklienten får full lön för en arbetsinsats på 60 procent, får arbetsgivaren en kompensation där arbetsinsatsen tillsammans med den partiella rehabiliteringspenningen ungefär motsvarar den fulla lön som arbetsgivaren betalar. Det kan antas att sådant deltidsarbete som utförs med stöd av partiell rehabiliteringspenning vanligen kommer att utgöra 40—60 procent av den normala arbetstiden.

Möjligheten att arbeta under rehabiliteringsdagen är beroende av rehabiliteringens innehåll och genomförande, rehabiliteringsdagens längd, resorna dels mellan rehabiliteringsplatsen och hemmet, dels mellan rehabiliteringsplatsen och arbetsplatsen, arbetets natur samt möjligheten till arbetsarrangemang och rehabiliteringsklientens andra individuella omständigheter, som hälsotillstånd och ork. En rehabiliteringsklient som arbetar som löntagare ska komma överens om sin frånvaro med sin arbetsgivare. I arbetsavtalslagen finns det inga bestämmelser om rätten till frånvaro från arbetet under rehabilitering.

I en del arbetskollektivavtal har det avtalats om deltagande i rehabilitering och löneutbetalning under rehabilitering, men vanligen inte om rätten till frånvaro från arbetet under rehabilitering. Detta innebär att det i sista hand är rehabiliteringsklienten och arbetsgivaren som ska komma överens om frånvaro från arbetet under rehabilitering. Rehabiliteringsklienten och arbetsgivaren ska tillsammans, vid behov med hjälp av företagshälsovården, bedöma om rehabiliteringsklienten har förutsättningar att arbeta under rehabiliteringsdagen. I sista hand är det arbetsgivaren som bestämmer om rätten till frånvaro från arbetet på grund av rehabilitering. En rehabiliteringsklient som bedriver företagsverksamhet ska presentera en utredning över hur rehabiliteringen har hindrat klienten från att arbeta.

Det föreslås att minimilängden för rehabilitering som berättigar till rehabiliteringspenning förkortas från sex timmar till fyra timmar per dag. Samma minimilängd gäller såväl den fulla rehabiliteringspenningen som den partiella rehabiliteringspenningen, så att rehabiliteringen både av personer i arbetslivet och av personer som strävar efter att komma ut i arbetslivet ska kunna utvecklas i en öppnare och mer klientorienterad riktning. En förkortning av rehabiliteringsdagens minimilängd möjliggör ordnandet av effektiva rehabiliteringsprogram. Vid långvarig rehabilitering spelar det inte heller i fortsättning någon roll hur lång tid rehabiliteringen tar i anspråk per dag, utan där är beviljandet av rehabiliteringspenningen beroende av om rehabiliteringsklienten enligt en helhetsbedömning är förhindrad att utföra arbete som kan jämföras med huvudsyssla.

Enligt Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsstatistik var 41 procent av dem som deltog i Folkpensionsanstaltens rehabilitering 2013 i arbetslivet före rehabiliteringen. De studerande utgjorde 13 procent och de arbetslösa 5 procent. Av dem som deltog i rehabilitering enligt prövning var 65 procent i arbetslivet. Den partiella rehabiliteringspenningen är särskilt för personer i arbetslivet ett incitament att delta i en rehabiliteringsform av besökstyp.

Rehabiliteringsklienter som varken är löntagare eller företagare, men som strävar efter

att komma ut i arbetslivet har vanligen någon annan förmån som sin huvudsakliga försörjningsform. I propositionen föreslås det inte att rehabiliteringspenning betalas som partiell rehabiliteringspenning till rehabiliteringsklienter som varken är löntagare eller företagare, eftersom tryggheten av försörjningen med flera partiella förmåner ökar osäkerheten för försörjningen under rehabiliteringen och det administrativa arbete som utförs inom olika system som tryggar försörjningen. Det är ändamålsenligt att försörjningen under rehabiliteringen tryggas helt genom en enda förmån, alltså i huvudsak genom full rehabiliteringspenning. Ändå kan det beroende på förutsättningarna för beviljande av varje förmån och bestämmelserna om förhållandet mellan förmånerna vara möjligt att också bevilja någon annan förmån som tryggar försörjningen under rehabiliteringen, antingen som tillägg till rehabiliteringspenningen eller utöver den. Bestämmelser om förhållandet mellan t.ex. arbetslöshetsförmån och rehabiliteringspenning finns i 3 kap. 4 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, enligt vilken en person som får Folkpensionsanstaltens rehabiliteringspenning inte är berättigad till arbetslöshetsförmåner. En rehabiliteringsklient som får arbetslöshetsförmån kan således låta bli att ansöka om rehabiliteringspenning för rehabiliteringen, om klienten uppfyller kraven för beviljande av arbetslöshetsförmån och vill fortsätta att omfattas av arbetslöshetsförmånen. Detta kan vara ändamålsenligt i synnerhet under sådana rehabiliteringsåtgärder där tiden mellan de enskilda rehabiliteringsdagarna är lång. Så förblir också förhållandet mellan t.ex. studiestöd och rehabiliteringspenning oförändrat. Studiestöd enligt lagen om studiestöd (65/1994) och rehabiliteringspenning kan inte samordnas, om det inte är fråga om rehabiliteringspenning som beviljas för samma studier. Således kan en studerande som får studiestöd söka sig till rehabilitering och utöver studiestödet få full rehabiliteringspenning enligt rehabiliteringslagen, vilket sporrar den studerande att delta i åtgärder som främjar hans eller hennes möjligheter att återvända till arbetslivet eller att komma ut i arbetslivet. En studerande som arbetar som löntagare eller bedriver företagsverksamhet kan beviljas partiell rehabiliteringspenning enligt samma regler som alla andra förvärvsarbetande. Genom rehabiliteringspenningen säkerställs även i framtiden försörjningen under rehabiliteringen, också för dem som arbetar i det egna hushållet.

När en person som får sjukpension deltar i arbetslivsinriktad rehabilitering är han eller hon berättigad till i 34 § i rehabiliteringslagen avsedd rehabiliteringspenning till pensionstagare enligt de villkor som närmare anges i lagen. Rehabiliteringspenningen till pensionstagare är bunden till den totala summan av pensioner som rehabiliteringsklienten får. Utöver pensionerna betalas en förhöjning som ska sporra pensionstagaren att delta i rehabilitering som främjar hans eller hennes möjligheter att återvända till arbetslivet. Beloppet av rehabiliteringspenningen till pensionstagare uppgår per dag till en tjugofemtedel av en tiondel av summan av de månatliga pensionerna till rehabiliteringsklienten. Räknat på en pension på exempelvis 1 500 euro är rehabiliteringspenningen till pensionstagare 6 euro per dag. Även personer som får sjukpension kan arbeta i någon mån vid sidan av sin pension utan att arbetet inverkar på rätten till sjukpension. Om en pensionstagare deltar i rehabilitering och därutöver arbetar som löntagare eller bedriver företagsverksamhet under högst 60 procent av sin normala dagliga arbetstid, har pensionstagaren rätt till partiell rehabiliteringspenning. För att bestämmelserna om partiell rehabiliteringspenning ska sporra också pensionstagare till förvärvsarbete under en rehabiliteringsdag föreslås det att beloppet av den partiella rehabiliteringspenningen till pensionstagare, med avvikelse från det som sägs ovan, ska motsvara beloppet av full rehabiliteringspenning till pensionstagare när personen i fråga har blivit berättigad till partiell rehabiliteringspenning.

Rehabiliteringspenning som betalas som partiell rehabiliteringspenning betalas till arbetsgivaren på samma villkor som den fulla rehabiliteringspenningen. Partiell rehabiliteringspenning betalas således till arbetsgivaren, om rehabiliteringsklienten får lön för sådan frånvaro från arbetet som beror på rehabilitering och det i anställningsvillkoren har avtalats att rehabiliteringspenningen eller en del av den ska betalas till arbetsgivaren i stället

Rehabiliteringspenning som betalas som partiell rehabiliteringspenning betalas till arbetsgivaren på samma villkor som den fulla rehabiliteringspenningen. Partiell rehabiliteringspenning betalas således till arbetsgivaren, om rehabiliteringsklienten får lön för sådan frånvaro från arbetet som beror på rehabilitering och det i anställningsvillkoren har avtalats att rehabiliteringspenningen eller en del av den ska betalas till arbetsgivaren i stället

let för till rehabiliteringsklienten. Partiell rehabiliteringspenning betalas inte till rehabiliteringsklienten för den del som motsvarar lönen under frånvaron från arbetet, men till den del som den partiella rehabiliteringspenningen överstiger lönen för frånvaron från arbetet betalas den till rehabiliteringsklienten. Den partiella rehabiliteringspenningen kan också delas mellan flera arbetsgivare i förhållande till de löner de betalat för frånvarotiden, om rehabiliteringsklienten är förhindrad att utföra sina arbeten och grunden för löneutbetalningen är rehabilitering. Den partiella rehabiliteringspenningen kan också delas mellan arbetsgivaren och företagaren, om rehabiliteringsklienten både arbetar som företagare och är anställd hos någon annan.

I samband med lagändringen behöver bestämmelserna om karenstiden för rehabiliteringspenning ses över till vissa delar. Karenstiden för rehabiliteringspenningen beror på rehabiliteringsåtgärden, på rehabiliteringens längd, på om rehabiliteringsklientens familjemedlem deltar i rehabiliteringen och på om rehabiliteringsklienten är pensionstagare. Möjligheten att betala rehabiliteringspenningen som partiell rehabiliteringspenning samt förkortandet av den dagliga minimilängden för rehabilitering som berättigar till rehabiliteringspenning från sex timmar till fyra timmar skulle leda till att rehabiliteringsklientens karenstid för rehabiliteringspenningen i vissa rehabiliteringsåtgärder förlängs från en karenstdag till 1+9 vardagar, om inte bestämmelsen om karenstiden för individuell rehabilitering ändras. Detta är inte ändamålsenligt med tanke på lagändringen. Det föreslås därför att karenstiden på en dag i framtiden ska gälla individuell rehabilitering som pågår högst 20 vardagar, i stället för som nu individuell rehabilitering som pågår högst 18 vardagar.

3 Propositionens konsekvenser

3.1 Ekonomiska konsekvenser

Utgifter för sjukvårdsförsäkring som ska betalas ur sjukförsäkringsfonden är bl.a. utgifter för rehabilitering enligt rehabiliteringslagen. Utgifterna för sjukvårdsförsäkring finansieras dels med intäkterna av sjukför-

säkringens sjukvårdspremie som tas ut hos de försäkrade, dels med statens betalningsandel. Rehabiliteringspenningarna enligt rehabiliteringslagen är sådana utgifter för arbetsinkomstförsäkring som betalas ur sjukförsäkringsfonden. De sistnämnda finansieras med löntagarnas och arbetsgivarnas försäkringspremieandel samt statens andel som täcker minimibeloppen av rehabiliteringspenningarna.

När det gäller Folkpensionsanstaltens rehabilitering har man vid bedömningen av reformens ekonomiska konsekvenser beräknat att rehabiliteringspenningen och den partiella rehabiliteringspenningen, som kan beviljas för en rehabiliteringsdag på fyra timmar, kan minska utgifterna för de rehabiliteringspenningar som finansieras med försäkringspremier med sammanlagt 0,55 miljoner euro per år från och med 2017. Propositionen beräknas ha endast små konsekvenser för de rehabiliteringspenningar med minimibelopp som finansieras av staten.

I och med att den öppna rehabiliteringen ökar, kan det antas att resekostnaderna ökar när de dagliga resorna mellan rehabiliteringsplatsen och hemmet eller arbetsplatsen ökar. Resekostnaderna för enskilda rehabiliteringsklienter kan dock inte bedömas öka ersättningarna för resekostnader enligt sjukförsäkringslagen i någon betydande grad till följd av självriskandelarna enligt sjukförsäkringslagen. Det beräknas att den ersättning för uppehälle enligt 31 § i rehabiliteringslagen som betalas utöver minimibeloppet av rehabiliteringspenningen årligen uppgår till ca 0,1 miljoner euro till följd av de ökande resekostnaderna.

De ekonomiska konsekvenserna av propositionen bedöms vara små 2015. Förslaget minskar årligen sjukförsäkringsfondens kostnader med omkring 0,5 miljoner euro från och med 2017. Besparingen är liten för statens del.

För annan rehabilitering än sådan som ordnas av Folkpensionsanstalten är de ekonomiska konsekvenserna av reformen omöjliga att bedöma. Denna rehabiliteringsandel är mindre än 1 procent av den rehabilitering som ordnas av Folkpensionsanstalten. För att kunna bedöma konsekvenserna skulle det krävas uppgifter om hur stor andel de rehabi-

literingsbesök som varar i högst sex timmar utgör. Det finns veterligen ingen statistik över dessa uppgifter. Den minimilängd på fyra timmar som fastställts för rehabiliteringsdagen avgränsar en del rehabiliteringsåtgärder så att de inte omfattas av rehabiliteringspenningen och den partiella rehabiliteringspenningen. Om rehabiliteringsklienten har lång väg till rehabiliteringen, kan besöket ta hela dagen i anspråk, och då är klienten berättigad till full rehabiliteringspenning för rehabiliteringen. De totala konsekvenserna väntas dock bli ringa.

3.2 Samhälleliga konsekvenser

Under de senaste åren har rehabiliteringens innehåll utvecklats i en öppnare och lättare riktning. Numera betonas klientorientering och ett verksamhetssätt som stöder klientens aktivitet och deltagande, där hjälp- och stödåtgärderna kommer närmare rehabiliteringsklientens vardag, arbete och livsmiljö. I standarderna för Folkpensionsanstaltens rehabilitering finns redan för närvarande kortare besök än heldagsrehabilitering, men de har inte gett rätt till rehabiliteringspenning. Den partiella rehabiliteringspenningen möjliggör ett smidigare genomförande av rehabiliteringen än tidigare samt utvecklar rehabiliteringen och planeringen av rehabiliteringen till att bättre än tidigare stödja arbete under rehabiliteringen. Med hjälp av den partiella rehabiliteringspenningen kan man också undvika avbrott i arbetskarriären, vilket innebär att den indirekt bidrar till att förlänga arbetskarriären och utöka rehabiliteringsklientens pensionskydd.

De föreslagna ändringarna är könsneutrala och gäller alla personer som är försäkrade enligt sjukförsäkringslagen. De har således

inga särskilda konsekvenser för jämställdheten mellan könen eller för barn.

4 Beredningen av propositionen

Social- och hälsovårdsministeriet tillsatte den 11 april 2012 en arbetsgrupp för att bereda ett handlingsprogram för främjande av sysselsättningen av partiellt arbetsföra. I arbetsgruppens rapport *Bedömning av behovet av författningsändringar och tjänster som främjar sysselsättningen av partiellt arbetsföra* (SHM 2013:37) konstateras det att man genom en partiell rehabiliteringspenning som beviljas av Folkpensionsanstalten kan möjliggöra ett smidigare genomförande av rehabiliteringen i olika livssituationer och utveckla rehabiliteringen och planeringen av den så att den bättre stöder arbete under en rehabilitering. Inom arbetspensionssystemet tillämpas en partiell rehabiliteringspenningförmån. Arbetsgruppen förespråkar en partiell rehabiliteringspenning som beviljas av Folkpensionsanstalten, men anser att ett ändamålsenligt införande av den kräver fortsatt beredning i social- och hälsovårdsministeriet så snart som möjligt. Regeringens proposition har beretts vid social- och hälsovårdsministeriet utifrån arbetsgruppens ställningstagande. Folkpensionsanstalten har deltagit i beredningen. Vid beredningen har centrala arbetsmarknadsorganisationer hörts och deras synpunkter har i den mån det varit möjligt beaktats i beredningen.

5 Samband med andra propositioner

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2015 och avses bli behandlad i samband med den.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

17 §. Allmänna förutsättningar. I paragrafen bestäms det om de allmänna förutsättningarna för rehabiliteringspenning. I 2 mom. ska det även i framtiden föreskrivas att en 16—67-årig rehabiliteringsklient har rätt till rehabiliteringspenningförmån och att förmånen kan betalas högst till utgången av den kalendermånad då rehabiliteringsklienten fyller 68 år. Det föreslås att bestämmelsens ordalydelse preciseras så att rehabiliteringsklienten har rätt till rehabiliteringspenning för den tid då han eller hon på grund av deltagande i rehabiliteringen är förhindrad att arbeta för egen eller någon annans räkning i enlighet med 23 §. I 23 §, som det hänvisas till, föreskrivs det om förutsättningarna för betalning av rehabiliteringspenning, om rehabiliteringens dagliga minimilängd och om hur förhindrad att utföra arbete en klient ska vara. Förutsättningarna för betalning av rehabiliteringspenning kompletteras med hjälp av hänvisningsbestämmelsen förutsättningarna för beviljande av rehabiliteringspenning.

20 §. Rehabiliteringspenning för unga. I detaljmotiveringen till 20 § som gäller rehabiliteringspenning för unga (RP 2/2005 rd) konstateras det att vid bedömningen av om en ung persons arbetsförmåga och förvärvsmöjligheter eller möjligheter att välja yrke och arbete väsentligt har försvagats, ska samma grunder tillämpas som vid prövningen av om en person är berättigad till yrkesinriktad rehabilitering med stöd av 6 §. Lagens 6 § ändrades vid ingången av 2014 genom lagen 973/2013, så att vid bedömningen av om den försäkrades arbets- eller studieförmåga och förvärvsmöjligheter har försämrats väsentligt ska den försäkrades situation som helhet beaktas. Det föreslås för tydlighetens skull att hänvisningen till 6 § i fråga om tolkningen av 20 § lyfts upp från förarbetena till lagnivå genom en hänvisning till 6 § i 1 mom. Eftersom bedömningen av funktionsnedsättningen vid tillämpningen av 20 §

är avsedd att göras på samma sätt som bedömningen enligt 6 §, föreslås det samtidigt att termen försämrad studieförmåga tas in i 20 §. Avsikten är inte att i övrigt förenhetliga förutsättningarna för beviljande av yrkesinriktad rehabilitering och rehabiliteringspenning för unga. Vid beviljandet av yrkesinriktad rehabilitering ska det således även i framtiden bedömas t.ex. om det är ändamålsenligt med rehabilitering till skillnad från när rehabiliteringspenning för unga beviljas. För beviljande av rehabiliteringspenning för unga krävs det däremot även i framtiden en bedömning av behovet av intensifierad rehabilitering och en individuell studie- och rehabiliteringsplan till skillnad från när yrkesinriktad rehabilitering beviljas. Ändringen är teknisk och motsvarar nuvarande praxis.

22 §. Förmåner och ersättningar som utgör hinder. Paragrafens 1 mom. har ändrats genom en lagändring (679/2014) som träder i kraft den 1 januari 2015, så att även anpassningspension eller anpassningsbidrag enligt lagen om pension och anpassningsbidrag för riksdagsledamöter utgör hinder för beviljande av rehabiliteringspenningförmån. I samband med beredningen av lagändringen har ordet ”rehabiliteringspenningförmån” felaktigt i regeringens proposition 63/2014 ersatts med ordet ”rehabiliteringspenning” i 22 § 1 mom. Det föreslås att denna felaktiga ordalydelse korrigeras till sin gamla form.

23 §. Betalning av rehabiliteringspenning. Det föreslås att paragrafens rubrik ändras. I paragrafen föreskrivs det att rehabiliteringspenningen betalas antingen som full eller som partiell rehabiliteringspenning. Det har föreslagits att 17 § i rehabiliteringslagen ändras så att man i förutsättningarna för beviljande av rehabiliteringspenning ska hänvisa till 23 §, och då blir de förutsättningar för betalning av rehabiliteringspenning som anges i denna paragraf samtidigt förutsättningar för beviljande av rehabiliteringspenning. På så sätt förhindrar man att rehabiliteringsklienten kan vara berättigad till rehabiliteringspen-

ning, som sedan ändå inte kan betalas ut eftersom rehabiliteringsklienten inte är tillräckligt förhindrad att utföra sitt arbete.

I paragrafen föreskrivs det att rehabiliteringspenning ska betalas för rehabilitering som inklusive resor varar minst fyra timmar för varje vardag som klienten har deltagit i rehabilitering och som de facto hindrar klienten från att arbeta och få utkomst för den dagen. Med arbete avses i paragrafen sådant arbete för egen eller någon annans räkning som nämns i 17 §. Om rehabiliteringsklienten däremot arbetar som löntagare eller bedriver företagsverksamhet under rehabiliteringsdagen och rehabiliteringen hindrar klienten från att arbeta minst 40 procent av hans eller hennes normala dagliga arbetstid, betalas rehabiliteringspenningen som partiell rehabiliteringspenning. Med normal daglig arbetstid avses i fråga om en arbetstagare med månadslön den dagliga arbetstid som anges i anställningsförhållandet. För en timanställd person är den dagliga normala arbetstiden den arbetstid som rehabiliteringsklienten hade arbetat under rehabiliteringsdagen, om han eller hon inte hade deltagit i rehabilitering. Om rehabiliteringsklienten har flera anställningsförhållanden, avses med normal daglig arbetstid den sammanlagda dagliga arbetstid som han eller hon har enligt de grunder som nämns ovan. Företagare ska lägga fram en tillförlitlig utredning om sin dagliga normala arbetstid och hur förhindrad han eller hon varit att utföra sitt arbete. I paragrafen föreslås en hänvisning till den nya 32 a §, i vilken det bestäms om den partiella rehabiliteringspenningens belopp.

I detaljmotiveringen till gällande 23 § (RP 3/2005 rd) konstateras det att vid långvarig rehabilitering, t.ex. yrkesutbildning, behöver det inte särskilt utredas hur lång tid rehabiliteringen tar i anspråk per dag utan det blir fråga om att bedöma om klienten på grund av utbildningen är förhindrad att utföra arbete som kan jämföras med huvudsyssla. För tydlighetens skull föreslås det att denna undantagsbestämmelse tas in i lagen. Det föreslås därför att till paragrafen fogas ett nytt 2 mom., i vilket det föreskrivs om förutsättningarna för betalning av rehabiliteringspenning för den tid som rehabiliteringsklienten deltar i utbildning som ordnas som yrkesin-

riktad rehabilitering, läroavtalsutbildning och sådan rehabilitering som berättigar till rehabiliteringspenning enligt 20 §. Dessa rehabiliteringsformer kommer inte heller i fortsättningen att omfattas av rehabiliteringens dagliga minimilängd som föreskrivs i 1 mom., utan förutsättningen för beviljande och betalning av rehabiliteringspenning är att rehabiliteringsklienten är förhindrad att utföra annat arbete som kan jämföras med huvudsyssla än sådant som ingår i rehabiliteringen. Det är inte ändamålsenligt att betala rehabiliteringspenningen som partiell rehabiliteringspenning för de rehabiliteringsformer som anges i momentet, eftersom arbete som utförs vid sidan av dem har ordnas på annat sätt. Arbetsinkomsterna under utbildning som ordnats som yrkesinriktad rehabilitering och under praktik i samband med den beaktas vid den samordning som avses i 37 § i rehabiliteringslagen, vilket betyder att inkomsterna dras av från den rehabiliteringspenning som betalas för samma tid, till den del de sammantaget i genomsnitt överstiger 551 euro i månaden (på 2005 års nivå, 598 euro år 2014). Avsikten är att arbete som en rehabiliteringsklient utför medan han eller hon får rehabiliteringspenning för unga och arbetsinkomsterna för arbetet inte ska påverka rätten till rehabiliteringspenning för unga eller dess belopp. För läroavtalsutbildning krävs det redan definitionsmässigt att rehabiliteringsklienten arbetar under rehabiliteringen för den arbetsgivares räkning som ingått läroavtalet. Den rehabiliteringspenning som betalas ut med stöd av läroavtalet betalas i enlighet med 47 § till arbetsgivaren till den del den motsvarar den lön som arbetsgivaren betalar. Det är således inte ändamålsenligt att betala rehabiliteringspenningen som partiell rehabiliteringspenning för arbete under rehabiliteringsåtgärder som avses i detta moment.

25 §. Karenstid. Det föreslås att 2 mom. 5 punkten ändras så att maximitiden för sådan individuell rehabilitering som berättigar till en karenstid på en dag höjs från 18 vardagar till 20 vardagar. Lagändringen medför att partiell rehabiliteringspenning kan betalas ut även för rehabiliteringsdagar som varar under sex timmar, och därför är det motiverat att räkna in de besök som berättigar till rehabiliteringspenning eller partiell rehabilitering.

ingspenning i rehabiliteringens maximilängd när karenstiden fastställs. Lagändringen medför att betalningen av rehabiliteringspenning per besök för vissa av Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsklienter skulle leda till att de går miste om förmåner när karenstiden förlängs från en dag till 1+9 karensdagar. Maximilängden för Folkpensionsanstaltens kurser för personer med utmattningssyndrom och mentala störningar är 15 vardagar +5 kortare besök. Eftersom också besöken i framtiden berättigar till rehabiliteringspenning eller partiell rehabiliteringspenning, leder lagändringen till att vissa rehabiliteringsklienter skulle gå miste om förmåner när karenstiden höjs från en dag till 1+9 dagar, om inte karenstiden ändras. Om rehabiliteringens maximilängd höjs till 20 vardagar, bibehålls karenstiden på en dag i fråga om de rehabiliteringskurser som nämns ovan. Bibehållandet av en karenstid på en dag uppmuntrar rehabiliteringsklienter att delta i rehabilitering utan att det blir långa avbrott i försörjningen.

När karenstiden fastställs ska alla de rehabiliteringsdagar som berättigar till rehabiliteringspenning räknas som vardagar. Så fastställs också rehabiliteringspenningen till pensionstagare.

32 a §. *Den partiella rehabiliteringspenningens belopp.* Denna paragraf är ny. Enligt förslaget är beloppet av den partiella rehabiliteringspenning som avses i 23 § 1 mom. i rehabiliteringslagen och som betalas med stöd av deltidsarbete hälften av beloppet av den rehabiliteringspenning som rehabiliteringsklienten hade haft rätt till om han eller hon varit helt och hållet förhindrad att arbeta under rehabiliteringsdagen på det sätt som avses i det momentet. Rehabiliteringspenningen fastställs alltid enligt situationen vid den tidpunkt då rehabiliteringen inleddes och den partiella rehabiliteringspenningen är hälften av det beloppet. I paragrafen föreslås en hänvisning till 32, 33 och 35 § i rehabiliteringslagen när det gäller grunderna för fastställande av rehabiliteringspenningen. Enligt 32 § i rehabiliteringslagen uppgår rehabiliteringspenningen till minst beloppet av den dagpenning som rehabiliteringsklienten enligt sjukförsäkringslagen hade varit berättigad till om han eller hon hade blivit arbetsoförmögen när rehabiliteringen började. Rehabiliteringspen-

ningen uppgår alltid till minst dagpenningens belopp enligt 11 kap. 7 § i sjukförsäkringslagen. Enligt 33 § i lagen ska rehabiliteringspenningen uppgå till minst det eurobelopp som arbetslöshetsförmånen eller studiepenningen ökat med 10 procent, om en rehabiliteringsklient under fyra månader innan rehabiliteringspenning börjar betalas ut har fått arbetslöshetsförmån enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller studiepenning enligt lagen om studiestöd. I 35 § i lagen föreskrivs det däremot om minimibeloppet av rehabiliteringspenning för yrkesinriktad rehabilitering och för unga.

Det konstateras dessutom att den partiella rehabiliteringspenningen till pensionstagare fastställs enligt 34 §. Syftet med bestämmelsen är att beloppet av rehabiliteringspenningen till pensionstagare, som är ett slags rehabiliteringstillägg och som fastställs enligt summan av pensionerna, inte ska halveras när rehabiliteringsklienten arbetar deltid under rehabiliteringsdagen. Räknat på en månatlig pension på 1 500 euro är den halverade partiella rehabiliteringspenningen enligt 32 a § 3 euro per dag. Det är inte ändamålsenligt att halvera rehabiliteringspenningen till pensionstagare så att den blir lika stor som den partiella rehabiliteringspenningen om pensionstagaren blir berättigad till partiell rehabiliteringspenning.

34 §. *Rehabiliteringspenning till pensionstagare.* I paragrafen föreskrivs om beloppet av rehabiliteringspenningen till pensionstagare. Rehabiliteringspenningen till pensionstagare uppgår per dag till en tjugofemtedel av en tiondel av summan av de månatliga pensionerna till rehabiliteringsklienten. Paragrafen har av hävd tolkats som en specialbestämmelse i förhållande till 32, 33 och 35 § i rehabiliteringslagen. Eftersom det föreslås bestämmelser om förhållandet mellan beloppet av den partiella rehabiliteringspenningen och beloppet av rehabiliteringspenningen till pensionstagare, är det motiverat att precisera att rehabiliteringspenningen till pensionstagare är en specialbestämmelse också i förhållande till de andra grunderna för fastställande av rehabiliteringspenningen. Eftersom det inte av paragrafens ordalydelse tillräckligt tydligt framgår att den är en specialbestämmelse, föreslås det att i det inledande stycket

i paragrafen görs en teknisk justering av ordalydelsen. Det föreslås att det till paragrafen fogas en bestämmelse enligt vilken rehabiliteringspenningen till pensionstagare ska fastställas enligt paragrafen, trots vad som föreskrivs i 32, 33 och 35 §.

39 §. Retroaktiv betalning. Enligt 1 mom. ska pensionen eller ersättningen till den del som den motsvarar rehabiliteringspenningen för samma tid betalas till Folkpensionsanstalten, dock med beaktande av 43 § 2 mom. i lagen om pension för arbetstagare, om en rehabiliteringsklient med stöd av någon annan lag beviljas ålderspension, garantipension eller ersättning för inkomstbortfall retroaktivt. I momentet nämns inte sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen. Den s.k. regressen fungerar omvänt, om en person som får sjukdagpenning beviljas rehabiliteringspenning retroaktivt. Då betalas rehabiliteringspen-

ningen till Folkpensionsanstalten till den del som den motsvarar sjukdagpenningen. Det finns en bestämmelse om detta i 12 kap. 2 § 1 mom. i sjukförsäkringslagen. Det föreslås att sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen tas in i 1 mom., vilket betyder att också sådan sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen som beviljas retroaktivt betalas till Folkpensionsanstalten till den del som den motsvarar den utbetalda rehabiliteringspenningen. Denna ändring är teknisk.

2 Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 oktober 2015.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005) 17 § 2 mom., 20 § 1 mom., 22 § 1 mom., 23 §, 25 § 2 mom., det inledande stycket i 34 § och 39 § 1 mom., av dem 22 § 1 mom. och det inledande stycket i 34 § sådana de lyder i lag 679/2014 och 39 § 1 mom. sådant det lyder i lag 711/2010, samt fogas till lagen en ny 32 a § som följer:

17 §

Allmänna förutsättningar

En 16—67-årig rehabiliteringsklient har rätt till rehabiliteringspenningförmån. En rehabiliteringsklient har rätt till rehabiliteringspenning för den tid då han eller hon på grund av deltagande i rehabilitering är förhindrad att arbeta för egen eller någon annans räkning på det sätt som avses i 23 §. En rehabiliteringspenningförmån kan betalas högst till utgången av den kalendermånad då rehabiliteringsklienten fyller 68 år.

20 §

Rehabiliteringspenning för unga

I syfte att säkerställa yrkesinriktad rehabilitering och främja möjligheterna att få arbete kan rehabiliteringspenning trots 18 § 2 mom. också beviljas en försäkrad som fyllt 16 år och vars arbets- och studieförmåga och förtjänstmöjligheter eller möjligheter att välja

yrke och arbete är väsentligt försämrade på grund av sjukdom, lyte eller kroppsskada på det sätt som avses i 6 § och som på basis av intensifierad bedömning av arbetsförmågan är i behov av intensifierad rehabilitering (*rehabiliteringspenning för unga*). Dessutom förutsätts det att en individuell studie- och rehabiliteringsplan har upprättats för den försäkrade.

22 §

Förmåner och ersättningar som utgör hinder

En försäkrad har inte rätt till rehabiliteringspenningförmån, om han eller hon får ålderspension eller förtida ålderspension enligt folkpensionslagen eller arbetspensionslagarna, garantipension enligt 7 § 1 mom. 1 punkten eller 2 mom. 1 punkten i lagen om garantipension (703/2010) eller anpassningspension eller anpassningsbidrag enligt lagen om pension och anpassningsbidrag för riksdagsledamöter.

23 §

Betalning av rehabiliteringspenning

Med undantag för karenstiden enligt 25—27 § betalas rehabiliteringspenning för varje vardag som klienten har deltagit i rehabilitering, då rehabiliteringen inklusive resor varar minst fyra timmar och de facto hindrar klienten från att arbeta och få utkomst för den dagen. Om rehabiliteringsklienten arbetar som löntagare eller företagare under rehabiliteringsdagen och rehabiliteringen hindrar klienten från att arbeta minst 40 procent av hans eller hennes dagliga normala arbetstid, betalas rehabiliteringspenningen som partiell rehabiliteringspenning. Bestämmelser om beloppet av den rehabiliteringspenning som betalas som partiell rehabiliteringspenning finns i 32 a §.

Trots vad som föreskrivs i 1 mom., betalas rehabiliteringspenning med undantag för karenstiden enligt 25—27 § för den tid som rehabiliteringsklienten deltar i utbildning som ordnas som yrkesinriktad rehabilitering, läroavtalsutbildning och sådan rehabilitering som berättigar till rehabiliteringspenning för unga enligt 20 §, om klienten är förhindrad att utföra något annat arbete som kan jämföras med huvudsyssla än sådant som ingår i rehabiliteringen.

25 §

Karenstid

Karenstiden är med avvikelse från 1 mom. den dag då rehabiliteringen börjar, när det är fråga om

- 1) utredning av behovet av eller möjligheterna till rehabilitering,
- 2) en undersöknings- eller försöksperiod som behövs för upprättande av en rehabiliteringsplan,
- 3) rehabilitering som genomförs som ett led i en undersökning eller utredning som avser rehabiliteringsresultatet eller syftar till att utveckla rehabiliteringen,

4) anpassningsträning eller familjerehabilitering som pågår högst 12 vardagar,

5) annan individuell rehabilitering som pågår högst 20 vardagar,

6) med stöd av denna lag ordnad yrkesorienterad medicinsk rehabilitering, träning som bevarar och förbättrar arbetsförmågan eller motsvarande rehabilitering som genomförs enligt 12 och 14 § i lagen om företagshälsovård.

32 a §

Den partiella rehabiliteringspenningens belopp

Trots vad som föreskrivs i 32 § 3 mom. är beloppet av den rehabiliteringspenning som betalas som partiell rehabiliteringspenning hälften av det belopp som bestäms i enlighet med 32, 33 eller 35 § och som rehabiliteringsklienten hade haft rätt till om han eller hon på grund av rehabiliteringen hade varit förhindrad att arbeta på heltid den dagen. Den partiella rehabiliteringspenningen till pensionstagare bestäms dock enligt 34 §.

34 §

Rehabiliteringspenning till pensionstagare

Trots vad som föreskrivs i 32, 33 och 35 § är rehabiliteringspenningen per dag en tjugofemtedel av en tiondel av summan av de i denna paragraf avsedda månatliga pensionerna, om en rehabiliteringsklient får

39 §

Retroaktiv betalning

Om en rehabiliteringsklient retroaktivt beviljas sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen, ålderspension, garantipension eller er-

sättning för inkomstbortfall med stöd av någon annan lag, ska pensionen eller ersättningen till den del som den motsvarar rehabiliteringspenningen för samma tid betalas till Folkpensionsanstalten, dock med beaktande

av 43 § 2 mom. i lagen om pension för arbetstagare.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 16 oktober 2014

Statsministerns ställföreträdare, finansminister

ANTTI RINNE

Social- och hälsovårdsminister *Laura Rätty*

*Bilaga
Parallelltext*

Lag

om ändring av lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005) 17 § 2 mom., 20 § 1 mom., 22 § 1 mom., 23 §, 25 § 2 mom., det inledande stycket i 34 § och 39 § 1 mom., av dem 22 § 1 mom. och det inledande stycket i 34 § sådana de lyder i lag 679/2014 och 39 § 1 mom. sådant det lyder i lag 711/2010, samt fogas till lagen en ny 32 a § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

17 §

17 §

Allmänna förutsättningar

Allmänna förutsättningar

En 16—67-årig rehabiliteringsklient har rätt till rehabiliteringspenningförmån för den tid då han eller hon på grund av rehabiliteringen är förhindrad att arbeta för egen eller annans räkning. Förmånen kan betalas högst till utgången av den kalendermånad då rehabiliteringsklienten fyller 68 år.

En 16—67-årig rehabiliteringsklient har rätt till rehabiliteringspenningförmån. *En rehabiliteringsklient har rätt till rehabiliteringspenning* för den tid då han eller hon på grund av *deltagande i rehabilitering* är förhindrad att arbeta för egen eller någon annans räkning *på det sätt som avses i 23 §*. En rehabiliteringspenningförmån kan betalas högst till utgången av den kalendermånad då rehabiliteringsklienten fyller 68 år.

20 §

20 §

Rehabiliteringspenning för unga

Rehabiliteringspenning för unga

I syfte att säkerställa yrkesinriktad rehabilitering och främja möjligheterna att få arbete kan rehabiliteringspenning utan hinder av 18 § 2 mom. också beviljas en försäkrad som fyllt 16 år och vars arbetsförmåga och förtjänstmöjligheter eller möjligheter att välja yrke och arbete är väsentligt försämrade på grund av sjukdom, lyte eller kroppsskada och som på basis av intensifierad bedömning av arbetsförmågan är i behov av intensifierad re-

I syfte att säkerställa yrkesinriktad rehabilitering och främja möjligheterna att få arbete kan rehabiliteringspenning *trots* 18 § 2 mom. också beviljas en försäkrad som fyllt 16 år och vars *arbets- och studieförmåga* och förtjänstmöjligheter eller möjligheter att välja yrke och arbete är väsentligt försämrade på grund av sjukdom, lyte eller kroppsskada *på det sätt som avses i 6 §* och som på basis av intensifierad bedömning av arbetsförmågan

habilitering (*rehabiliteringspenning för unga*). Dessutom förutsätts att en individuell studie- och rehabiliteringsplan har upprättats för den försäkrade.

är i behov av intensifierad rehabilitering (*rehabiliteringspenning för unga*). Dessutom förutsätts *det* att en individuell studie- och rehabiliteringsplan har upprättats för den försäkrade.

22 §

Förmåner och ersättningar som utgör hinder

En försäkrad har inte rätt till rehabiliteringspenning, om han eller hon får ålderspension eller förtida ålderspension enligt folkpensionslagen eller arbetspensionslagarna, garantipension enligt 7 § 1 mom. 1 punkten eller 2 mom. 1 punkten i lagen om garantipension (703/2010) eller anpassningspension eller anpassningsbidrag enligt lagen om pension och anpassningsbidrag för riksdagsledamöter.

22 §

Förmåner och ersättningar som utgör hinder

En försäkrad har inte rätt till rehabiliteringspenning*förmån*, om han eller hon får ålderspension eller förtida ålderspension enligt folkpensionslagen eller arbetspensionslagarna, garantipension enligt 7 § 1 mom. 1 punkten eller 2 mom. 1 punkten i lagen om garantipension (703/2010) eller anpassningspension eller anpassningsbidrag enligt lagen om pension och anpassningsbidrag för riksdagsledamöter.

23 §

Betalning av rehabiliteringspenning

Med undantag för karenstiden enligt 25—27 § betalas rehabiliteringspenning för varje vardag som klienten har deltagit i rehabilitering, då rehabiliteringen jämte resor förutsätter minst sex timmars frånvaro från arbetet eller då rehabiliteringen annars de facto hindrar klienten från att arbeta och få utkomst för den dagen.

23 §

Betalning av rehabiliteringspenning

Med undantag för karenstiden enligt 25—27 § betalas rehabiliteringspenning för varje vardag som klienten har deltagit i rehabilitering, då rehabiliteringen *inklusive* resor *varar* minst *fyra timmar* och de facto hindrar klienten från att arbeta och få utkomst för den dagen. *Om rehabiliteringsklienten arbetar som löntagare eller företagare under rehabiliteringsdagen och rehabiliteringen hindrar klienten från att arbeta minst 40 procent av hans eller hennes dagliga normala arbetstid, betalas rehabiliteringspenningen som partiell rehabiliteringspenning. Bestämmelser om betalning av den rehabiliteringspenning som betalas som partiell rehabiliteringspenning finns i 32 a §.*

Trots vad som föreskrivs i 1 mom., betalas rehabiliteringspenning med undantag för karenstiden enligt 25—27 § för den tid som rehabiliteringsklienten deltar i utbildning som ordnas som yrkesinriktad rehabilitering, läroavtalsutbildning och sådan rehabilitering som berättigar till rehabiliteringspenning för

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

unga enligt 20 §, om klienten är förhindrad att utföra något annat arbete som kan jämföras med huvudsyssla än sådant som ingår i rehabiliteringen.

25 §

25 §

*Karenstid**Karenstid*

Karenstiden är med avvikelse från 1 mom. den dag då rehabiliteringen börjar, när det är fråga om

1) utredning av behovet av eller möjligheterna till rehabilitering,

2) en undersöknings- eller försöksperiod som behövs för upprättandet av en rehabiliteringsplan,

3) rehabilitering som genomförs som ett led i en undersökning eller utredning som avser rehabiliteringsresultatet eller syftar till att utveckla rehabiliteringen,

4) anpassningsträning eller familjerehabilitering som pågår högst 12 vardagar,

5) annan individuell rehabilitering som pågår högst 18 vardagar,

6) med stöd av denna lag ordnad yrkesorienterad medicinsk rehabilitering, träning som bevarar och förbättrar arbetsförmågan eller motsvarande rehabilitering som genomförs enligt 12 och 14 § i lagen om företagshälsovård.

Karenstiden är med avvikelse från 1 mom. den dag då rehabiliteringen börjar, när det är fråga om

1) utredning av behovet av eller möjligheterna till rehabilitering,

2) en undersöknings- eller försöksperiod som behövs för upprättande av en rehabiliteringsplan,

3) rehabilitering som genomförs som ett led i en undersökning eller utredning som avser rehabiliteringsresultatet eller syftar till att utveckla rehabiliteringen,

4) anpassningsträning eller familjerehabilitering som pågår högst 12 vardagar,

5) annan individuell rehabilitering som pågår högst 20 vardagar,

6) med stöd av denna lag ordnad yrkesorienterad medicinsk rehabilitering, träning som bevarar och förbättrar arbetsförmågan eller motsvarande rehabilitering som genomförs enligt 12 och 14 § i lagen om företagshälsovård.

32 a §

Den partiella rehabiliteringspenningens belopp

Trots vad som föreskrivs i 32 § 3 mom. är beloppet av den rehabiliteringspenning som betalas som partiell rehabiliteringspenning hälften av det belopp som bestäms i enlighet med 32, 33 eller 35 § och som rehabiliteringsklienten hade haft rätt till om han eller hon på grund av rehabiliteringen hade varit förhindrad att arbeta på heltid den dagen. Den partiella rehabiliteringspenningen till pensionstagare bestäms dock enligt 34 §.

34 §

Rehabiliteringspenning till pensionstagare

Rehabiliteringspenningen per dag utgör en tjugofemtedel av en tiondel av summan av de i denna paragraf avsedda månatliga pensionerna, om en rehabiliteringsklient får

34 §

Rehabiliteringspenning till pensionstagare

Trots vad som föreskrivs i 32, 33 och 35 § är rehabiliteringspenningen per dag en tjugofemtedel av en tiondel av summan av de i denna paragraf avsedda månatliga pensionerna, om en rehabiliteringsklient får

39 §

Retroaktiv betalning

Om en rehabiliteringsklient med stöd av någon annan lag beviljas ålderspension, garantipension eller ersättning för inkomstbortfall retroaktivt, ska pensionen eller ersättningen till den del som den motsvarar rehabiliteringspenningen för samma tid betalas till Folkpensionsanstalten, dock med beaktande av 43 § 2 mom. i lagen om pension för arbetstagare.

39 §

Retroaktiv betalning

Om en rehabiliteringsklient retroaktivt beviljas *sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen*, ålderspension, garantipension eller ersättning för inkomstbortfall med stöd av någon annan lag, ska pensionen eller ersättningen till den del som den motsvarar rehabiliteringspenningen för samma tid betalas till Folkpensionsanstalten, dock med beaktande av 43 § 2 mom. i lagen om pension för arbetstagare.
